

Hot item in de fokkerij:

Handelin sperma

Sperma van hengsten dat voorheen schaars was, wordt rijkelijk aangeboden door middel van zogenoemde ICSI-rietjes. Daarnaast zijn 'normale' diepvriesrietjes van hengsten die al bijna vergeten en uitgedekt waren, ook weer royaal verkrijgbaar. De handel in sperma is een business op zich. Waar blijft de hengstenhouder in dit verhaal?

TEKST: ADRIANA VAN TILBURG | FOTO: SHUTTERSTOCK

Vooral de handel in sperma van hengsten die al lang zijn overleden, is erg in trek. Pas geleden werd er voor een rietje Cor de la Bryère-sperma tienduizend euro betaald. Dit rietje werd via de Franse Ekestrian veiling verkocht. Cor de la Bryère is in 1968 geboren en in 2000 overleden. For Pleasure is in 1986 geboren en in 2011 overleden. Vijf jaar geleden kostte een For Pleasure-rietje nog 350 euro, inmiddels is dat tweeduizend euro en hoger. Tijd om ons licht te laten schijnen op de handel in sperma.

Wat zegt de advocaat?

Het eerste wat we ons afvragen is of er regels zijn waaraan men zich wettelijk dient te houden. Hoe zit het bijvoorbeeld als een fokker stopt en zijn spermaverzameling verkoopt? Er zijn hengstenhouders die fel tegen deze handel zijn. Advocaat Piotr Wawrzyniak van Schelstraete advocaten benadrukt dat er nog niet een echte visie bestaat met betrekking tot deze problematiek. Hij geeft vanuit zijn juridische expertise uitleg: "In zijn algemeenheid ben ik tegen de regulering van de markt. Ook in het onderhavige geval vind ik het geen goed idee om een en ander door stamboeken of (semi)-overheden te laten bepalen of deze te verplichten tot registratie. De vraag die je je dan namelijk meteen kunt stellen, is hoe controleerbaar die registratie is. We weten allemaal dat een inschrijving bij bijvoorbeeld het KWPN een indicatie vormt voor het eigendomsrecht, maar daar geenszins bepalend in is. Wat zou dan de toegevoegde waarde daarvan moeten zijn in het geval

van rietjes? Rietjes zijn immers geen registergoederen. Als je de situatie vanuit de hengstenhouder bekijkt, is het zaak van tevoren een contract te maken. Als het om sperma van twintig jaar of ouder gaat wat al verhandeld is, gaat dat niet meer. Het moge zo zijn dat zij twintig jaar geleden niet wisten dat uit een rietje in de toekomst meerdere embryo's zouden kunnen worden gemaakt. Dit neemt echter niet weg dat zij de rietjes in het verkeer hebben gebracht (en eigendom daarvan aan een derde overgedragen hebben) en daarmee hebben zij - naar mijn mening - geen aanspraak meer op wat met een bepaald rietje gebeurt. Anderszins zou een dergelijke mogelijkheid indruisen tegen het eigendomsrecht dat de basis vormt van ons economisch systeem. Wel ben ik van mening dat de hengstenhouders goede afspraken met hun afnemers c.q. klanten dienen te maken. Wil je niet dat een rietje voor meerdere embryo's wordt gebruikt, neem dat dan in het contract op samen met een vordering tot rekening en verantwoording van de koper, een boetebeding en een kettingbeding voor de opvolgende kopers. Dit kan allemaal contractueel worden geregeld."

Complexer

"Een terechte vraag is dan waarom zij dit in de praktijk niet regelen? Ik denk dat het antwoord daarop is dat men in de paardenbranche niet gewend is om met contracten te werken. Naarmate de maatschappij door middel van technologische vooruitgang complexer wordt, wordt de noodzaak van het contracten-

recht steeds groter. De onderhavige problematiek kunt u ook vergelijken met hetgeen gaande was op het moment dat nieuwe digitale diensten (als bijvoorbeeld Spotify) op de markt kwamen. Vele artiesten waren daartegen (een ander verdienmodel dan vroeger), maar uiteindelijk kwam het allemaal goed. Laat de markt het zelf reguleren."

Wat zegt de WBFSH?

Moet er op overkoepelend niveau niet geregeld worden wat wel kan en wat niet kan, en hoe er geregistreerd wordt? We vragen het aan Nadine Brandtner, algemeen directeur van de WBFSH. "De WBFSH is vorig jaar met een werkgroep begonnen met een paar hengstenhouders en stamboeken die geïnteresseerd zijn in de ontwikkeling van een systeem dat kan helpen bij het traceren van spermaverkoop en het registreren van veulens. Een element zou bijvoorbeeld kunnen zijn een geharmoniseerd internationaal verkoopcontract, waarbij het sperma is verkocht onder bepaalde voorwaarden. De verkoopcontracten moeten dan ook traceerbaar zijn en hiervoor moeten de hengstenhouders, agenten voor hengstenhouders die sperma verkopen en stamboeken die veulens registreren met elkaar samenwerken. We zijn met een EU-commissaris om tafel geweest om te kijken of we de EU-wetgeving konden toepassen teneinde een geharmoniseerd dekbevijs te ontwikkelen en daarbij gebruik konden maken van formulieren van de handel in sperma van 'puur gefokte dieren'. Helaas was dit niet mogelijk. Ook wij erkennen de groei van geboortes van veulens dankzij de moderne voortplantingstechnieken en dat het steeds moeilijker wordt om te achterhalen waar het sperma vandaan komt en of het wel is betaald."

Vrij van ziekte

De conclusie van het gesprek met de EU-commissaris was als volgt: de EU-wetgeving is bedoeld om ervoor te zorgen dat het verhandelde sperma vrij is van ziekte en het was

Een rietje van For Pleasure levert vandaag de dag zomaar drieduizend euro op.

niet ontworpen om te voorzien in het gebruik van sperma met verschillende reproductieve technieken. Bovendien vereist de EU-wetgeving dat veulens een geverifieerde stamboom hebben bij de registratie, bijvoorbeeld door DNA-verificatie, of door het dekbewijs. Het dekbewijs is echter niet verplicht. Om de wetgeving te gebruiken om dekbevijs te introduceren door ze te baseren op het zoötechnische certificaat voor de handel van sperma van raszuivere dieren, is daarom geen mogelijkheid. Er werd gesuggereerd om meer aandacht te schenken aan een solide contract tussen de verkoper en de koper, waarbij strikte voorwaarden voor het gebruik van het verkochte sperma zijn vastgelegd. De kwestie van hoe te volgen of deze verkoopcontracten worden nageleefd is voorbij de reikwijdte van de discussie die plaatsvond in Brussel met de EU-commissaris.

Wat zegt de fokker?

Luke Cafolla is een fokker uit Ierland die sinds een paar jaar stevig investeert in zijn fokkerij. Niet alleen koopt hij sperma via veilingen; hij verkoopt ook weer embryo's en veulens via verschillende veilingen. Waarom bestaat er toch zo'n belang-

stelling voor de oude(re) hengsten? En waarvoor zijn de rietjes bedoeld? Cafolla geeft inzicht in zijn fokkerij: "Ik koop rietjes via een paar contacten die ik heb in Europa en de VS. Zij zijn erg behulpzaam bij het vinden van exclusieve hengsten die niet langer beschikbaar zijn. Ik doe ook veel zaken met de veilingbedrijven BVA en Ekestrian. Af en toe wordt er iets interessants te koop aangeboden op een veiling. In de afgelopen paar jaar heb ik een collectie opgebouwd van beroemde hengsten zoals Contender, Cassini I, Nimmerdor, Cantus, Quick Star, Ramiro en Galoubet. Ik heb ook rietjes verzameld van misschien minder gevestigde, maar nog steeds zeer interessante hengsten die ik wil toevoegen aan mijn fokprogramma, zoals Hors la Loi II, Balou du Reventon en Untouched."

Nichemarkt

"Het grootste deel van mijn fokkerij gebeurt nu via het ICSI-proces. Het levert veel grotere resultaten op dan conventionele KI en het stelt ons in staat om drachtigheden te krijgen van hengsten en merries die om verschillende redenen niet in staat zijn om drachtig te worden. Het feit dat elke keer slechts een klein deel

van een rietje wordt gebruikt, is een grote bonus, omdat het ons helpt het gebruik van zeer zeldzame genetica te verlengen. Afgelopen winter heb ik met drie verschillende klinieken gewerkt voor ovum pick-up: Equiception, Universiteit van Utrecht en Avantea. (Bij ovum pick-up worden er bij de merrie eicellen gewonnen die daarna door middel van intracytoplasmatische sperma-injectie (ICSI) bevrucht worden. De bevruchte eicellen worden vervolgens doorontwikkeld tot een embryo., red.) Ik zou niet gelukkiger kunnen zijn met de resultaten die we hebben behaald, ze hebben fantastisch werk geleverd

met de merries. Ik ben van plan om mijn fokkerij verder uit te breiden als er later dit jaar ovum pick-up beschikbaar komt in Ierland. Ik geloof dat er een nichemarkt is, voornamelijk in Noord-Amerika, voor paarden met exclusieve bloedlijnen waar niemand anders toegang tot heeft. Dit seizoen hebben we mogelijk een erg gelukkige Amerikaanse klant die de eigenaar is van het enige directe Contender-veulen ter wereld! Ik moet benadrukken dat we, hoewel we wat oudere genetica gebruiken in ons fokprogramma, nog steeds de juiste hengsten selecteren om met elke merrie aan te paren, zodat we kunnen doorgaan met het produceren van geschikte paarden voor de moderne sport."

Wat zegt de hengstenhouder?

Hoe is het eigenlijk voor de hengstenhouder? Als er door verschillende partijen rietjes worden verkocht, hoe kan een hengstenhouder dan problemen voorkomen? En wanneer is het geen probleem? Jeannette Nijhof doet voor Team Nijhof het woord: "Als mensen legaal rietjes hebben gekocht van een hengst, dan mogen zij die gewoon doorverkopen, want zij zijn immers eigenaar van het sperma en hebben daarvan

een aankoopfactuur. Wij hebben echter nooit losse rietjes verkocht, en daarom kunnen er van onze hengsten ook geen rietjes verhandeld worden, omdat degene die het verkoopt niet de eigenaar is van dat sperma. Zij hebben daar ook geen aankoopfactuur van. Als je het illegaal koopt is het gewoon heling. In het verleden is er, als hengsten op concours waren of op buitenlandse stations wel eens sperma op voorraad neer gezet. In sommige gevallen is het niet-gebruikte sperma daarna nooit geretourneerd of is er gemeld dat het op was, terwijl dat niet zo was. Na tien jaar denken sommige mensen dan dat het sperma van hen is. Ik heb inmiddels succesvol een aantal rechtzaken gevoerd waarbij mensen sperma hebben doorverkocht zonder dat daarvoor betaald is, en deze gewonnen. Ik heb de administratie van de laatste 25 jaar volledig bewaard, dus ik kan altijd aantonen met de sprongdatum van het rietje wie het sperma heeft gehad. Niemand vindt

"Als je illegale rietjes verhandelt is dat gewoon heling"

het fijn om bestolen te worden; ik ook niet. Daarom reageer ik er op, als mensen dekkingen melden of veulengeboortes melden van 'gestolen' sperma."

Losse rietjes

De Europese Unie heeft een nieuwe wet aangenomen die stelt dat stamboeken van buitenlandse dekkingen alleen nog veulens mogen registreren als er een 'zoötechnisch certificaat' voorhanden is. Dus vanaf dit jaar kan niemand meer een veulen registreren zonder dit certificaat van oorsprong en moeten ze zich melden bij de eigenaar van de hengst c.q. het station waar het sperma ingevroren is. Jeannette: "Ik heb er geen enkel bezwaar tegen dat mensen losse rietjes verkopen, als zij die gewoon legaal gekocht hebben. Van sommige hengsten worden immers

alleen maar losse rietjes verkocht. Waar ik op reageer is het feit dat mensen het sperma van onze hengsten niet gekocht hebben, maar dan wel doorverkopen alsof het hun sperma is, terwijl ze dat nooit gekocht hebben en ook geen aankoopfactuur van hebben."

Conclusie

Hoe interpreteer je de regelgeving? De regelgeving is altijd aan verandering onderhevig. De fokkerij verandert door het toepassen van nieuwe technieken. Hierdoor verandert ook de hengstenhouderij. Het blijkt wel dat er heel veel onduidelijkheden zijn die door meer en betere communicatie uit de weg kunnen geholpen. Bérengère Lacroix is directrice van het Selle Français stamboek, tevens betrokken bij de werkgroep van de WBFSH, zegt hierover: "De regelgeving rond het 'zoötechnisch certificaat' is zeer ingewikkeld. Het bestaat uit verschillende delen en het is niet alleen voor paarden bedoeld. In Frankrijk moet er sinds

een paar jaar een document worden bijgevoegd bij de export van bijvoorbeeld embryo's, sperma, eicellen et cetera. Uit het eerste gedeelte moet de identificatie blijken en uit het tweede deel meer informatie over het genetische materiaal. Bij sperma wanneer/waar/hoeveel en informatie waar het sperma afgenomen is. Ook moet dit document bij paarden aanwezig zijn die geëxporteerd worden. Het is voor alles wat geëxporteerd wordt. Het is mijn wens om er meer tijd aan te besteden en om te kijken hoe de verschillende stamboeken dit implementeren. Temeer omdat door ICSI de mogelijkheid is gekomen veulens te krijgen van hengsten waar niemand meer van verwacht had veulens te krijgen. Mijn inziens beginnen we bij het begin. De eerste stap tussen hengstenhouder en fokker is het verbeteren van contracten. Daarna kijken we verder."